

Naantalın kaupunki
Tilintarkastus 2018

TILINPÄÄTÖKSEN 2018 TARKASTUSHAVAINNOT

Tarkastuksen tavoite ja rajaus

Tilinpäätöksen tarkastuksen tavoitteena on ollut varmistaa, että tilinpäätös on laadittu voimassa olevien kirjanpito-ohjeiden mukaisesti ja että se antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin toiminnasta ja taloudesta.

Tarkastusmenetelmä

Tilinpäätöksen tarkastuksessa on käyty läpi tilinpäätöskirja, joka sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun sekä tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen, konsernilaskelmat ja liitetiedot. Tilinpäätöskirjassa on esitetty myös eriytetyt tilinpäätökset vesihuoltolaitoksen ja tilalaitoksen taseyksiöistä.

Lisäksi on tarkastettu tilinpäätöksen varmentamiseksi laaditut tase-erittelyt ja liitetietotositteet.

Tarkastuksen suorittaja

Tilintarkastuksen suorittivat vastuunalainen JHT, KHT Sari Isaksson, JHT, HT Sinikka Niitynperä sekä tarkastaja Virpi Reponen.

Keskeiset tarkastushavainnot ja suositeltavat toimenpiteet

Naantalın kaupungin vuoden 2018 tilinpäätös on olennaisilta osin laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien ohjeiden ja määräysten mukaisesti sekä antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

- Kuntalain 129 § mukaan lainoille ja takauksille on aina saatava vakuus, myös konserniin kuuluvilta yhtiöiltä. Kaupunginhallitus on myöntänyt Kiinteistö Oy Katariinanpuistolle rakennusaikaisen lainan 950 t€ ilman vakuutta. Lainaehdoissa todetaan, että vakuutta ei vaadita niin kauan kuin kaupunki yksin omistaa yhtiön ja mikäli kaupunki myy omistuksensa osittain tai kokonaan, erääntyy laina välittömästi takaisin maksettavaksi.

Mikäli kaupunki myöntää rakennusajan päätyttyä yhtiölle ns. tavallisen lainan, tulee sille saada kuntalain 129 § mukainen turvaava vakuus yhtiöltä.

- Taseessa on vapaaehtoinen investointivaraus 1,7 miljoonaa euroa, joka on kirjattu vuonna 2014 kohteena maan hankinnat. Tilivuonna 2018 tehtiin merkittävän paljon maanhankintoja, 3,4 miljoonaa euroa, mutta varausta purettiin vain 300 tuhatta euroa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa vuosille 2019-2022 enää ole suunniteltu varausta vastaavaa määrää hankintoja.

Tämä investointivaraus tulee purkaa alkaneen vuoden tilinpäätöksessä.

Yksityiskohtaiset tarkastushavainnot

Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut sekä niiden esittäminen

Tilinpäätöslaskelmat (tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja konsernitilinpäätöslaskelmat) on esitetty tilinpäätöksessä kirjanpitolausautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisina. Tilinpäätöslaskelmat on oikein johdettu kirjanpidosta ja tunnusluvut oikein laskettu ja esitetty.

Taseyksiköiden (Vesihuoltolaitos ja Tilalaitos) tilinpäätöslaskelmat on esitetty erikseen tilinpäätöskirjan lopussa. Vesihuoltolaitoksesta on ohjeistusten mukaisesti eriytetty huleveden viemärinti.

Toimintakertomus

Toimintakertomus sisältää siitä annettujen ohjeiden mukaiset asiakokonaisuudet. Toimintakertomuksessa on annettu tiedot kunnan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista ja selvitetty valtuuston talousarviossa asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa. Toimintakertomuksessa on annettu selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta. Selonteko perustuu toimialojen tekemiin itsearviointeihin. Kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaan ja talouteen liittyviä merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja on arvioitu.

Tilinpäätöslaskelmista johdetut kaupungin taloutta kuvaavat tunnusluvut on esitetty ja laskettu tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaisesti.

Naantalin kaupungin talousarvio on käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitova toimintamenojen osalta tulosalueittain. Talousarvion ylitysten syistä on annettu toimintakertomuksessa riittävät selvitykset ja valtuusto on 4.2.2019 hyväksynyt lähes kaikki talousarvion ylitykset.

Tuloslaskelma

Toimintatuotot kokonaisuutena pysyivät edellisvuoden tasolla 24,6 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat 4,9 miljoonalla eurolla (4,3 %) ja olivat yhteensä 119 miljoonaa euroa. Menolajeittain eniten kasvoivat palvelujen ostot ja henkilöstökulut.

Verotulot 86,6 milj. euroa olivat 3,3 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Verotulojen määrä tuloslaskelmassa on tarkastettu vertaamalla ne verottajan julkaisemiin tietoihin.

Valtionosuudet 14,3 milj. euroa laskivat edellisvuodesta 1,7 milj. euroa. Valtionosuuksien määrä on tarkastettu vertaamalla tuloslaskelmaan kirjatut valtionosuustulot VM:n ja OKM:n julkaisemiin tietoihin. Tuloja oli kirjattu kirjanpitoon 25 tuhatta euroa ilmoitettua vähemmän johtuen edellisvuonna kirjaamatta jääneestä valtionosuuden oikaisusta.

Valtionosuuksien perusteet on tarkastettu tilikauden aikaisessa tarkastuksessa. Tällöin tarkastettiin, että tietojen keruu talous- ja toimintatilastoihin on asianmukaisesti järjestetty, että taloudesta on ilmoitettu tilinpäätökseen perustuvat tiedot ja että yksittäisille tehtäville kohdistetut kustannukset perustuvat luotettavaan kustannusten jakoon ja oikeaan luokitteluun. Talous- ja toimintatilastoilmoitukseen keväällä 2018 ilmoitettujen tietojen dokumentoinnissa ja säilyttämisessä havaittiin puutteita. Kaikilta osin ei ollut tarkastettavissa, mistä ilmoitetut luvut koostuivat. Asia on käyty läpi taloushallinnon henkilökunnan kanssa ja ilmoitettu tilastokeskukselle. Epäselvyydet eivät olleet niin olennaisia, että tilastokeskus olisi vaatinut niiden selvittämistä.

Tilintarkastuksessa varmistettiin, että valtionosuuksien perusteeksi ilmoitetut oppilastiedot perustuvat oppilasluetteloihin ja että korotettujen valtionosuuksien perusteena olevat tiedot on dokumentoitu riittävällä tavalla.

Kaupunginhallitus on 5.2.2018 § 43 tehnyt päätöksen valtionosuuksiin tyytymisestä ja todennut siinä yhteydessä miten saatu määrä poikkesi ennakoarviosta.

Tase

Pysyvien vastaavien investoinneista tarkastettiin niiden toteutuminen sitovuustasoilla. Toteutuminen oli esitetty selkeästi, ja myös kokonaiskustannusarvioiden toteutuminen oli tilinpäätöksestä nähtävissä. Ei havaittu olennaisia ylityksiä, joihin ei olisi saatu valtuuston hyväksyntää. Tilikaudella tehtiin merkittävästi maa-aluehankintoja, joista suurimmat yksittäiset hankinnat tarkastettiin kauppakirjoista kirjanpitoon. Investointiosan tulot ylittyivät 695 tuhannella eurolla, mikä johtui pääosin Turun Seudun Energiatuotannon pääoman palautuksesta. Aiemmat ongelmat käyttöomaisuuskirjanpidon ja pääkirjanpidon täsmäytyksissä on ratkaistu ja tarvittavilta osin oikaistu. Osakkeisiin ja osuuksiin kirjattu Satama-Luolalan siirtoviemäri sovittiin siirrettäväksi alkaneella tilikaudella luonnettaan paremmin vastaavasti muihin pitkävaikutteisiin menoihin.

Myyntisaamisista suurimman erän muodostavat vesihuoltolaitoksen myyntisaamiset. Kaupungin myyntisaamisissa on edelleen Kuntaranta Golf Oy:n (nykyinen Kultaranta Resort) saneerausohjelman mukaiset kaupungin saatavat, joille on laskutettu tilikauden aikaiset korot.

Taseessa muutettiin Sataman lainasaamisen esittämistapaa siirtämällä annettu 9,2 miljoonan euron laina pitkäaikaisista saamisista sijoitusten erään eli vaihtuvista pysyviin vastaaviin. Tämä muutos on tehty myös vertailuvuoden taseeseen ja siitä on asianmukaisesti kerrottu liitetiedoissa.

Kaupungin taseeseen on kertynyt ylijäämiä 60 miljoonaa euroa ja peruspääoman määrä on 52 miljoonaa euroa. Varat ovat merkittävältä osin sidottuna pysyviin vastaaviin, joiden määrä on 151 miljoonaa euroa. Mikäli pysyvien vastaavien määrän katsotaan olevan pysyvästi tällä tasolla, olisi tilinpäätöksen antaman kuvan kannalta hyvä pohtia pitäisikö peruspääomaa korottaa.

Taseessa on vapaaehtoinen investointivaraus 1,7 miljoonaa euroa, joka on kirjattu vuonna 2014 kohteena maan hankinnat. Tilivuonna 2018 tehtiin merkittävän paljon maanhankintoja, 3,4 miljoonaa euroa, mutta varausta purettiin vain 300 tuhatta euroa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa vuosille 2019-2022 enää ole suunniteltu varausta vastaavaa määrää hankintoja, joten tämä investointivaraus tulee purkaa alkaneen vuoden tilinpäätöksessä.

Siirtoveloista pääosan muodostaa lomapalkkavaraukset, joka on määrältään 5,5 miljoonaa euroa. Varauksen laskennassa oli käytetty uusien ohjeiden mukaisesti vuoden 2019 sivukuluprosentteja, joiden mukaan palkkojen sosiaalikulut tullaan käytännössä maksamaan. Muiden tilinpäätöspäivään mennessä kertyneiden mutta vielä maksamattomien palkkojen velkaa kasvatti pääosin vuodelta 2018 maksettavaksi tullut kertaluonteinen tuloksellisuuserä.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman tunnusluvuista lainanhoitokate on laskettu uusien ohjeistusten mukaisesti niin, että kertalyhenteisistä lainoista on huomioitu laskennallisesti vuosilyhennyksenä lainan kahdeksasosa. Tämä muutos on tehty myös vertailuvuoden lukuihin ja siitä on asianmukaisesti kerrottu rahoituslaskelman yhteydessä.

Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätöksestä esitetyt laskelmat perustuvat yhdistelylaskelmiin, joilla konserniin kuuluvien yhteisöjen tilinpäätökset on yhdistelty. Konsernin sisäiset erät on eliminoitu. Konsernitilinpäätöksessä on aiempina vuosina ollut kirjaustekninen virhe, jonka vuoksi oma pääoma ei jatku edelliseltä tilikaudelta loogisesti, eroa oli 1,08 miljoonaa euroa. Suurin syy (1 milj. euroa) oli sataman ja kaupan välisestä kaupasta aikoinaan aiheutuneen sisäisen katteen eliminoinnissa tapahtunut poisto-oikaisun virheellinen kirjaaminen aiempina vuosina. Kertyneet ylijäämät oli esitetty vuoden 2017 tilinpäätöksessä 1 miljoonaa euroa todellista suurempina. Korjauksesta on mainittu tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Konsernin toimintakate oli 84 miljoonaa euroa (79 M€ vuonna 2017). Tilikauden tulos oli 6,3 milj. euroa ylijäämäinen (9,4 M€ vuonna 2017). Kaupungin oma tulos oli 4,3 milj. euroa ja muut merkittävimmät tulosta tuottaneet yhteisöt olivat Satama 0,7 milj. euroa, Vuokrataloyhtiö 1 milj. euroa ja Energiayhtiö 0,7 milj. euroa.

Liitetiedot ja liitetietotositteet

Liitetiedot ja niitä varmentavat liitetietotositteet on laadittu niitä koskevien ohjeiden mukaisesti. Arvonlisäveron palautusvastuuta koskevat tiedot olivat jääneet tilinpäätöskirjaan päivittämättä edellisen vuoden jälkeen.

Liitetietoa numero 34 tulee tämentää seuraavan vuoden tilinpäätökseen niin, että konsernin sisäiset lainat ja vakuudet eliminoidaan esitetyistä luvuista pois.

Tase-erittelyt

Tase-erittelyt varmentavat tilinpäätöspäivän taseen saldojen sisällön. Tase-erittelyt on laadittu erikseen peruskaupungin ja sen molempien taseyksiköiden osalta (vesihuoltolaitos ja tilalaitos) ja ne olivat sisällöltään riittävät.

Naantalissa 7. toukokuuta 2019

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Sari Isaksson
JHT, KHT

Jakelu: Tarkastuslautakunta
Kaupunginjohtaja
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Kaupunginkamreeri